

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรต่าง ๆ อันได้แก่ วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตน ลำดับการเกิด รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวและอัตมโนทัศน์กับการกำกับการแสดงออกของตนของวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนศึกษาปัจจัยคัดสรรที่สามารถร่วมกันทำนายการกำกับการแสดงออกของตนของวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการอภิปราย ดังนี้

- ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการกำกับการแสดงออกของตนของวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร
- ตอนที่ 2 ปัจจัยคัดสรรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนของวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการกำกับแสดงออกของตนของวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตน

การวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตามการรับรู้ของตนเป็นปัจจัยคัดสรรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการกำกับแสดงออกของตน ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลในวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งในวัยนี้บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงบทบาท มีการสำรวจความต้องการของตน รวมทั้งต้องการอิสระที่จะทำและเลือกแนวทางการดำเนินชีวิตตามที่ตนใฝ่ฝัน ชอบทำงานที่ท้าทายและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Levinson, 1978) นอกจากนั้นองค์ประกอบอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากครอบครัว เช่น การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคม เป็นต้น ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความมีเอกลักษณ์ของบุคคลเป็นอย่างมาก ซึ่งเอกลักษณ์ดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญของพัฒนาการในวัยรุ่นผู้ใหญ่ตอนต้นต่อไป การพัฒนาเอกลักษณ์จะต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ทำให้บุคคลรับรู้บทบาท

ทางสังคมและผลานบทบาทดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการดังกล่าวเป็นพลังสำคัญที่ส่งผลให้อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูมีบทบาทน้อยลง นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้มาจากการสอบถามเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในวัยเด็กของกลุ่มตัวอย่างอาจมีความแตกต่างไปจากสภาพความเป็นจริงซึ่งแต่ละวัยจะมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างตัวแปรทั้งสองในการศึกษากับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น แต่งานวิจัยของ Eber (1990:1092-8) และ Schoenrock (1991:1093-A) ได้พบว่าสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการกำกับการแสดงออกของตนของวัยรุ่นตอนปลาย

2. ลำดับการเกิด

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ลำดับการเกิดเป็นปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำกับการแสดงออกของตนของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($r = .126$) แสดงว่า ลำดับการเกิดที่แตกต่างกันส่งผลให้บุตรคนโตมีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำสุด ในขณะที่บุตรคนกลาง บุตรคนสุดท้อง และบุตรคนเดียวจะมีลักษณะดังกล่าวมากขึ้นตามลำดับ ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนันทา แทนธานี (2534) ที่พบว่า บุตรคนโตมีความสามารถในการเข้าร่วมในสังคมต่ำ ทั้งนี้เพราะบุตรคนโตมักจะได้รับเอาใจและตามใจจากบุคคลใกล้ชิด ทำให้บุตรคนโตไม่มีความจำเป็นต้องปรับตัว และมีแนวโน้มที่จะเป็นนักเผด็จการ (Snyder, 1978:21) Musser & Browne (1991) ยังได้พบอีกว่าบุตรคนโตที่เอาใจจริงเอาใจง้อและวิตกกังวลสูงจะมีการปรับตัวเข้าร่วมในสังคมต่ำเช่นกัน ในขณะที่บุตรคนต่อมามีโอกาสที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้ดีกว่า เป็นเหตุให้เป็นคนที่ชอบแข่งขัน ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นง่ายกว่าบุตรคนแรก นอกจากนี้ Parke & Heterington (1986:514) ยังพบว่าบุตรคนเดียวสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในครอบครัวและสังคมภายนอกได้ดีกว่าบุตรคนโต

3. รายได้ของครอบครัว

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า รายได้ของครอบครัวเป็นปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการกำกับการแสดงออกของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.025$) แสดงว่า รายได้ของครอบครัวที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคคลมีการกำกับการแสดงออกของตนที่แตกต่างกันไป นั่นคือ บุคคลที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำมีแนวโน้มที่จะมีการกำกับการแสดงออกของตนสูงกว่าบุคคลที่มีรายได้ของครอบครัวสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพสังคมที่มีการแก่งแย่งแข่งขันมากขึ้นทุกวัน บุคคลจึงจำเป็นต้องพยายามปรับตัวให้เข้า

กับสภาวะการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ตนมีรายได้สูงขึ้นและสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับที่ James (1992:2119-A) ได้กล่าวไว้ว่า ความแตกต่างในระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวส่งผลกระทบต่อการศึกษาสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ทำให้ลูกมีค่านิยม เจตคติและพฤติกรรมทางสังคมที่แตกต่างกันไป อย่างไรก็ตามความหลากหลายในตำแหน่ง หน้าที่การงาน หรืออาชีพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งส่งผลต่อรายได้ของครอบครัวก็อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พบความสัมพันธ์ดังกล่าว เพราะว่าบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่างกันจะประกอบอาชีพแตกต่างกันไปตามความสามารถ หรือทักษะในการเข้าสังคม ดังที่ Snyder (1986:86) กล่าวไว้ว่า "บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงมีแนวโน้มในการประกอบอาชีพที่จะต้องอาศัยทักษะการแสดงออก เพื่อให้ตนได้รับการยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิเช่น นักแสดง นักขาย และประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ในทางกลับกันบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนต่ำมักจะเลือกงานที่สอดคล้องกับเจตคติ ค่านิยมของตน ชอบทำงานตามลำพัง อาทิเช่น จิตรกร วิศวกร เป็นต้น"

4. ระดับการศึกษาของบิดามารดา

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของบิดาเป็นปัจจัยคัดสรรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการกำกับการแสดงออกของตนของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.069$) นั่นคือ ระดับการศึกษาของบิดาไม่มีส่วนทำให้การกำกับการแสดงออกของตนแตกต่างกัน ในขณะที่ระดับการศึกษาของมารดาเป็นปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำกับการแสดงออกของตนของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .051$) แสดงว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาสูงส่งผลให้บุตรมีแนวโน้มที่จะมีการกำกับการแสดงออกของตนสูงด้วย ทั้งนี้เพราะในสังคมไทย มารดาต้องรับหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรมากกว่าบิดา ความใกล้ชิดสนิทสนมทำให้มารดามีโอกาสที่จะถ่ายทอดความคิด ค่านิยม เจตคติและพฤติกรรมการแสดงออกไปสู่บุตรมากกว่าบิดา อีกทั้งมารดาที่มีระดับการศึกษาสูงจะสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดีกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ ดังนั้นระดับการศึกษาของมารดาจึงมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลแตกต่างกันออกไป (ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา, 2532) ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Reusing (1984: 1296-a) ที่พบว่าการศึกษาของมารดามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาเลือก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว

ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวเป็นปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำกับการแสดงออกของตนเองของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.525$) แสดงว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวในระดับปานกลาง (58-88) ร้อยละ 40.5 รองมาอยู่ในระดับสูง (89-119) ร้อยละ 32 และระดับต่ำ (27-57) ร้อยละ 27.5 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Musser & Browne (1991:994-999) ที่พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบด้านการขอสมาคมในมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.32$) อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูง จะเป็นผู้ริเริ่มในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นซึ่งมีพฤติกรรมการแสดงออกคล้ายกับพวกที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ในขณะที่บุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำชอบที่จะทำงานตามลำพังคล้ายกับพวกที่ชอบเก็บตัว (Snyder, 1987:27; Mantag & Lewin, 1990:45-46)

6. อึดทนโน้ตส์

ผลการวิจัยพบว่า อึดทนโน้ตส์เป็นปัจจัยคัดสรรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการกำกับการแสดงออกของตนเองของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.319$) แสดงว่า บุคคลที่มีอึดทนโน้ตส์สูงมีแนวโน้มที่จะมีการกำกับการแสดงออกของตนเองสูง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอึดทนโน้ตส์อยู่ในระดับปานกลาง (250-370) ร้อยละ 49.5 รองลงมาอยู่ในระดับสูง (371-491) ร้อยละ 31 และระดับต่ำ (129-249) ร้อยละ 19.5 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Power (1988:3717) ที่พบว่า อึดทนโน้ตส์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคม ผู้ที่มีอึดทนโน้ตส์สูงมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมได้ดีกว่าผู้ที่มีอึดทนโน้ตส์ต่ำ แม้ว่าข้อมูลที่ได้รับนั้นจะขัดแย้งกับเจตคติของตนเองก็ตาม (Harvish, 1988:283) ในทางกลับกันผู้ที่มีอึดทนโน้ตส์ต่ำมักจะชอบเก็บตัว ไม่ชอบเข้ากลุ่ม จึงมีความสามารถในการกำกับการแสดงออกของตนเองต่ำ (Coopersmith, 1971 อ้างถึงใน สมศรี นิตร์วัฒนา, 2534:4)

ตอนที่ 2 ปัจจัยคัดสรรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนเองของผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวและอัตมโนทัศน์สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนของกลุ่มตัวอย่างได้ ดังมีรายละเอียดดังนี้ จากสมการการทำนายการกำกับการแสดงออกของตนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ตัวทำนายที่สามารถร่วมกันทำนายการกำกับการแสดงออกของตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า .01 ประกอบด้วย บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว และอัตมโนทัศน์ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ ($R=.5688$) ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 32.36 ($R^2=.3236$) (ตารางที่ 15) โดยที่บุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนได้เป็นอันดับแรก ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 17 ($R^2 \text{ change}=.170$) (ตารางที่ 14) และความสัมพันธ์เป็นไปทางบวก ($p = .467$) (ตารางที่ 15) แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวสูงมีแนวโน้มที่จะสามารถอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนได้ร้อยละ 17 หรือกล่าวได้ว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัวสูงจะมีความสามารถในการกำกับการแสดงออกของตนสูงเช่นกัน

อัตมโนทัศน์เป็นตัวทำนายอันดับ 2 ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของการกำกับการแสดงออกของตนโดยสามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรปรวนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้อีกร้อยละ 16.7 ($R^2 \text{ change} =.167$) (ตารางที่ 14) โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ในทางบวก ($p = .197$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคคลที่มีอัตมโนทัศน์สูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ชอบแสดงตัวเพื่อให้ได้รับการยอมรับ และเป็นที่พอใจของบุคคลรอบข้าง ชอบกิจกรรมทางสังคมเช่นเดียวกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Harvish, 1988: 283; Power, 1988: 3717) ซึ่งทั้งสองตัวแปรเป็นลักษณะของบุคคลที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงนั่นเอง ในทางกลับกันบุคคลที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำมักชอบทำงานตามลำพัง เก็บตัว และไม่ชอบการพบปะสังสรรค์เช่นเดียวกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว อันทำให้บุคคลดังกล่าวมีทักษะและความสามารถในการกำกับการแสดงออกของตนต่ำ (Coopersmith, 1971 อ้างถึงใน สมศรี ฉัตรวัฒนา, 2534: 4)

ดังนั้นเมื่อนำตัวแปรอัตมโนทัศน์เข้ามาร่วมทำนายการกำกับการแสดงออกของตนกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัว-แสดงตัว จึงทำให้อำนาจการทำนายการกำกับการแสดงออกของตนมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าการใช้ตัวทำนายเพียงตัวเดียว